

“İHRACAT BEDELLERİNİN MERKEZ BANKASINA SATIŞI” KAPSAMINDA MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİ

TCMB İhracat Genelgesi’nde “İhracat Bedellerinin Merkez Bankasına Satışı” başlıklı EK MADDE-1, 10 Haziran 2024 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılarak yerine aynı tarihten itibaren EK MADDE-2 yürürlüğe konmuştur.

TCMB 07.06.2024 tarihinde İhracat Genelgesi’nde, Hazine ve Maliye Bakanlığının 07.06.2024 tarih ve 3187388 sayılı yazısı üzerine, yürürlük tarihi 10.06.2024 olmak üzere yapılan değişiklikle İhracat Bedellerinin bankaya ve oradan TCMB’ye satışı öngörülen oran; en az %30 olarak yeniden belirlenmiştir.

Daha önce bu oran, ihracat bedellerinin “en az %40”ı olarak belirlenmişti. Bu düzenlemenin yürürlük tarihi 10.06.2024 olarak belirtilmiştir.

Yapılan yeni düzenlemeye göre;

Eski EK MADDE-1 ve yeni ilave edilen EK MADDE-2 aşağıdaki hükümleri içermektedir.

İhracat Bedellerinin Merkez Bankasına Satışı
EK MADDE 1 – (1) Bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren İBKB’ye veya DAB’a bağlanan ihracat bedellerinin en az %40’ı İBKB’yi veya DAB’ı düzenleyen bankaya satılır. Bu bedeller bankaca Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve işlem günü için geçerli döviz alış kuru üzerinden aynı gün Merkez Bankasına satılır ve Merkez Bankasının banka nezdindeki hesabına aktarılır. Söz konusu tutarın tam karşılığı banka tarafından ihracatçıya Türk parası olarak ödenir.

EK MADDE 2– (1) Bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren İBKB’ye veya DAB’a bağlanan ihracat bedellerinin en az %30’u İBKB’yi veya DAB’ı düzenleyen bankaya satılır. Bu bedeller bankaca Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve işlem günü için geçerli döviz alış kuru üzerinden aynı gün Merkez Bankasına satılır ve Merkez Bankasının banka nezdindeki hesabına aktarılır. Söz konusu tutarın tam karşılığı banka tarafından ihracatçıya Türk parası olarak ödenir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Ek Madde 1 yürürlükten kaldırılmıştır.

(T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının 07.06.2024 tarih ve 3187388 sayılı yazısı. (Yürürlük tarihi: 10.06.2024)

“YURT DIŐI KAYNAKLI DÖVİZLERİNİN TÜRK LİRASINA DÖNÜŐMÜNÜN DESTEKLENMESİ” HAKKINDA MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİ

8 Haziran 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan **Firmaların Yurt DıŐı Kaynaklı Dövizlerinin Türk lirasına DönüŐümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2023/5)**'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2024/14) ile firmaların döviz dönüşüm süreçlerine yeni düzenlemeler getirildi.

Buna göre, Tebliğin “**Amaç ve kapsam**” başlıklı 1'inci maddesi aşağıdaki Őekilde deĐiŐtirilmiŐtir.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
(1) Bu Tebliğin amacı, firmaların yurt dıŐı kaynaklı dövizlerinin Merkez Bankasına satılması ile Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüŐtürülmesi halinde firmalara sağlanacak desteğe iliŐkin usul ve esasları düzenlemektir.	MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, firmaların Merkez Bankasınca belirlenecek yurt dıŐı kaynaklı dövizlerinin Merkez Bankasına satılması ile Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüŐtürülmesi halinde firmalara sağlanacak desteğe iliŐkin usul ve esasları düzenlemektir

Tebliğin “**Tanımlar ve kısaltmalar**” başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan “**Yurt dıŐı kaynaklı döviz**” tanımı aşağıdaki Őekilde deĐiŐtirilmiŐtir.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
d) Yurt dıŐı kaynaklı döviz: Yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karŐılıĐında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dıŐında yerleŐiklerden elde ettikleri döviz gelirlerinden ~~ve firmaların yurt dıŐında bulunan döviz cinsi varlıklarından~~ yurda getirdikleri döviz,	“d) Yurt dıŐı kaynaklı döviz: Yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karŐılıĐında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dıŐında yerleŐiklerden elde ettikleri ve kapsamı Merkez Bankasınca belirlenecek döviz gelirlerinden yurda getirdikleri döviz,”

Tebliğin “**Yurt dıŐı kaynaklı dövizlerin Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüŐtürülmesinde döviz dönüşüm desteği sağlanması**” başlıklı 5'inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre, firmaların yurda getirdikleri yurt dıŐı kaynaklı dövizlerinin en az yüzde 40'ını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na (TCMB) sattıktan sonra, kalan döviz kur korumalı dönüşüm hesabında değerlendirme ve verdikleri taahhüt karŐılıĐında Türk lirasına çevrilen tutarın yüzde 2'si kadar döviz dönüşüm desteği alma imkanı kaldırılmıştır.

Tebliğin “**Döviz alımı yapmama taahhüdünün yerine getirilmemesi**” başlıklı 6’ncı maddesinde değişiklik yapılarak, döviz alımı yapmama taahhüdünün ihlali ve usulsüz işlem yapılması durumunda alınacak yaptırımlar ve bu yaptırımların ne kadar süreyle geçerli olacağı yeniden belirlenmiştir.

Buna göre;

1. Döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri ile bu Tebliğ kapsamındaki destek ödemesi talepleri yaptırım tutarının ödendiği tarihe kadar kabul edilmeyecektir.
2. Döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanan veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunan firmalar döviz dönüşüm desteğinden yararlandırılmayacaktır ve bu firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri 3 yıl süre ile kabul edilmeyecektir.
3. Döviz dönüşüm desteği ödemesine aracılık eden ancak Merkez Bankasınca belirlenecek kontrol yükümlülüklerini yerine getirmeyen bankalar yaptırım tutarının Merkez Bankasına ödenmesinden sorumlu olacaklardır.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
(1) Bu Tebliğ kapsamında firmalarca verilen döviz alımı yapılmaması taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde döviz dönüşümü desteği tutarları ilgili dönem boyunca oluşan pozitif kur farkı eklenerek ve döviz dönüşümü desteğinin ödenme tarihinden taahhüdün yerine getirilmediğinin tespiti tarihine kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte bankalarca tahsil edilerek Merkez Bankasına aktarılır. ~~Taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle kabul edilmez.~~	(1) Bu Tebliğ kapsamında firmalarca verilen döviz alımı yapılmaması taahhüdünün yerine getirilmemesi, döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanıldığına veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunulduğunun tespiti halinde döviz dönüşümü desteği tutarları ilgili dönem boyunca oluşan pozitif kur farkı eklenerek ve döviz dönüşümü desteğinin ödenme tarihinden taahhüdün yerine getirilmediğinin, usulsüz işlem yapıldığının veya Merkez Bankasına ya da bankalara gerçeğe aykırı beyanda bulunulduğunun tespiti tarihine kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte bankalarca tahsil edilerek Merkez Bankasına aktarılır.”

Yeni eklenen (5) ve (6)’ncı fıkralar:

(5) Döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri ile bu Tebliğ kapsamındaki destek ödemesi talepleri bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen yaptırım tutarının ödendiği tarihe kadar kabul edilmez. Döviz dönüşüm desteğinden usulsüz olarak yararlanan veya Merkez Bankasına ya da bankalara

gerçeğe aykırı beyanda bulunan firmalar döviz dönüşüm desteğinden yararlandırılmaz ve bu firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri 3 yıl süre ile kabul edilmez.

(6) Döviz dönüşüm desteği ödemesine aracılık eden ancak Merkez Bankasınca belirlenecek kontrol yükümlölüklerini yerine getirmeyen bankalar bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen yaptırım tutarının Merkez Bankasına ödenmesinden sorumludur.

Yayımlı tarihinde yürürlüğe giren söz konusu Tebliğe erişim
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/06/20240608-5.htm> adresinden sağlanmaktadır.